

Zadeva C-722/22**Predlog za sprejetje predhodne odločbe****Datum vložitve:**

24. november 2022

Predložitveno sodišče

Sofijski gradski sad (okrajno sodišče za mesto Sofija, Bolgarija)

Datum predložitvene odločbe:

22. november 2022

S K L E P:

[...] (ni prevedeno)

Sofijski gradski sad (okrajno sodišče za mesto Sofija), kazenski senat [...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno)

Postopek v skladu s členom 485 in naslednjimi NPK (Nakazatelno-protsesualen kodeks, zakonik o kazenskem postopku) in členom 267(2) PDEU

- 1 V skladu z razlago Varhoven kasatsionen sad (vrhovno kasacijsko sodišče, Bolgarija) nacionalno pravo nasprotuje zaplembi motornega vozila, ki ga je organizirana hudodelska združba uporabljala za prevoz blaga, za katerega se plača trošarina brez davčne nalepke. Hkrati je treba izhajati iz tega, da je to motorno vozilo v skladu s pravom Unije predmet, ki je bil uporabljen za kaznivo dejanje, in da mora v tem primeru nujnost zaplembe preučiti sodišče.
- 2 Zato je treba vložiti predlog za sprejetje predhodne odločbe. Iz zgoraj navedenih razlogov se sprejme naslednji

S K L E P:

Sodišču Evropske unije se PREDLOŽI ta predlog za sprejetje predhodne odločbe:

3 Vprašanje za predhodno odločanje

Ali je združljivo s členom 2 v povezavi s členom 1, tretja alineja, Okvirnega sklepa 2005/212, če se nacionalni zakon razlaga tako, da se tovorno motorno vozilo (vlečno vozilo za polpriklopnike in priklopno vozilo), ki so ga člani organizirane hudodelske združbe uporabljali za preprosto posedovanje in prevoz velikih količin blaga, za katerega se plača trošarina (cigaret) brez davčne nalepke, ne sme zapleniti kot predmet, ki je bil uporabljen za kaznivo dejanje?

4 Pravo Unije

Okvirni sklep Sveta 2005/212/PNZ z dne 24. februarja 2005 o zaplembi premoženjske koristi, pripomočkov in premoženja, ki so povezani s kaznivimi dejanji (UL L 68/49 z dne 10. julija 2012, v nadaljevanju: Okvirni sklep 2005/212)

Nacionalno pravo

- 5 Nakazaten kodeks (kazenski zakonik, v nadaljevanju: NK), [...] (ni prevedeno) v različici, ki je veljala v času storitve kaznivega dejanja, DV (Uradni list) št. 60/11

Zakon za aktsizite i danachnite skladove [...] (ni prevedeno) (zakon o trošarinah in trošarinskih skladiščih, v nadaljevanju: ZADS)

Razlagalna odločba št. 2 z dne 18. decembra 2013 VKS (Varhoven kasatsionen sad; vrhovno kasacijsko sodišče, Bolgarija) [...] (ni prevedeno), v nadaljevanju: razlagalna odločba 2/13

- 6 V skladu s členom 321(3), točka 2, v povezavi z drugim odstavkom NK se sodelovanje v hudodelski združbi z namenom pridobivanja premoženjske koristi kaznuje z zaporno kaznijo od treh do desetih let.

V skladu s členom 234(2), točka 3, v povezavi s prvim odstavkom NK se preprosto posedovanje blaga, za katerega se plača trošarina, brez zakonsko predpisane davčne nalepke, če predmet kaznivega dejanja zajema velike količine, kaznuje z „zaporno kaznijo“ od dveh do osmih let ter z „odvzemom pravice do opravljanja določenih poklicev ali dejavnosti“.

V skladu s členom 2, točka 2, ZADS so tobačni izdelki predmet trošarine. V skladu s členom 11 ZADS so cigarete tobačni izdelki. V skladu s členom 4, točka 7, ZADS se dolgovana trošarina plača z nakupom davčne nalepke. Ta se v skladu s členom 20(2), točka 6, in členom 64 ZADS nalepi na blago, za katerega se plača trošarina.

Zato so cigarete blago, za katerega se plača trošarina, katerih preprosto posedovanje nujno zahteva, da se označijo z davčno nalepko.

- 7 V skladu s členom 53(1)(a) NK se zaplenijo predmeti osebe, ki so bili uporabljeni kot pripomoček pri storitvi naklepnega kaznivega dejanja. Zakonska ureditev določa:

„Člen 53(1): Ne glede na kazensko odgovornost se zaplenijo:

a) stvari, ki so v lasti storilca in ki so bile namenjene ali uporabljene za storitev naklepnega kaznivega dejanja.“

V skladu z nacionalnim pravom in nacionalno sodno prakso se motorno vozilo, ki je bilo uporabljeno za storitev kaznivega dejanja, praviloma šteje za predmet, ki je bil uporabljen za kaznivo dejanje.

- 8 V skladu z nacionalno pravno teorijo je blago, za katerega se plača trošarina brez davčne nalepke predmet kaznivega dejanja na podlagi člena 234(1) NK. Dejanska storitev kaznivega dejanja se zgodi z dejanskim razpolaganjem z blagom.

V sodni praksi se je postavilo vprašanje, ali so motorna vozila, ki se uporabljajo za prevoz in shranjevanje tega blaga, predmeti, ki so bili uporabljeni za kaznivo dejanje, tako da jih je treba zapleniti osebi, ki je spoznana za krivo.

Vrhovno kasacijsko sodišče je v razlagalni odločbi 2/13 določilo, da v primerih, ko je blago brez davčne nalepke najdeno v vozilu kot predmet kaznivega dejanja na podlagi člena 234 NK, to vozilo ni predmet, ki je bil uporabljen za kaznivo dejanje. Zato (tega) ni mogoče zapleniti kot predmet, ki je bil uporabljen za kaznivo dejanje, v skladu s členom 53(1)(a) NK.

Razlog za to je v stališču, da je kaznivo dejanje „preprosto posedovanje“ blaga, za katerega se plača trošarina brez davčne nalepke, ki se „izvaja ne glede na kraj, kjer se predmeti nahajajo,“ ter „ne glede na to, kje in kako so predmeti skladiščeni, shranjeni itd.“

Vrhovno kasacijsko sodišče je odločilo, da „če se preprosto posedovanje izvaja z učinkovanjem na predmet kaznivega dejanja, se lahko vozilo ali prevozno sredstvo, v katerem je bilo najdeno blago, za katerega se plača trošarina brez davčne nalepke, obravnava le kot kraj, kjer se dejansko razpolaga z blagom“.

Vrhovno kasacijsko sodišče je sklenilo:

„Vozilo ali prevozno sredstvo, v katerem se odkrije blago, za katerega se plača trošarina brez davčne nalepke, ki je predmet kaznivega dejanja v smislu člena 234 NK, ni predmet zaplembe na podlagi člena 53(1)(a) NK.“

Dejansko stanje

- 9 Na podlagi pravnomočnih sodnih odločb ((odobritev) sporazuma (z državnim tožilstvom) z dne 12. marca 2015 in kazenska sodba predložitvenega sodišča z dne 23. junija 2016, ki jo je Apelativen spetsializiran nakazaten sad

(specializirano višje kazensko sodišče, Bolgarija) spremenilo s sodbo z dne 13. aprila 2018, to pa je spremenilo vrhovno kasacijsko sodišče z odločbo z dne 8. oktobra 2018) je glede predloga za sprejetje predhodne odločbe ugotovljeno naslednje dejansko stanje:

1) osebe AP, BP, OP in PG so od avgusta 2011 do junija 2012 sodelovale v organizirani hudodelski združbi, katere cilj je bil storiti kazniva dejanja na podlagi člena 234 NK (in sicer preprosto posedovanje cigaret brez davčne nalepke) z namenom pridobivanja premoženjske koristi, kar pomeni kaznivo dejanje na podlagi člena 321 NK. Za to kaznivo dejanje je bila oseba AP obsojena na triletno „zaporno kazen“, osebi BP in OP na „zaporno kazen“ enega leta, oseba PG pa na „zaporno kazen“ 6 mesecev; za AP, BP in OP so bile kazni pogojno odložene.

2) Ta organizirana hudodelska združba je v drugi polovici avgusta 2011 iz Grčije v Bolgarijo prevažala cigarete brez davčne nalepke, pri čemer je uporabljala tovorno motorno vozilo, sestavljeno iz vlečnega vozila za polpriklopnike znamke Scania [...] (ni prevedeno), ki je bil v lasti osebe OP, in priklopnega vozila [...] (ni prevedeno), ki ga je oseba OP dejansko kupila 10. avgusta 2011.

19. avgusta 2011 se je na poti iz Aten v Solun pokvarilo vlečno vozilo za polpriklopnike, v priklopnem vozilu katerega so bile naložene cigarete brez davčne nalepke. Zato so osebe AP, BP in GB 20. avgusta 2011 od fizične osebe v Bolgariji kupile rabljeno vlečno vozilo za polpriklopnike znamke MAN [...] (ni prevedeno); nakupno ceno so plačale v gotovini; vlečno vozilo za polpriklopnike so takoj prevzele v svojo last in ga predale osebi OP, ki ga je 21. avgusta 2011 odpeljala v Grčijo. Tam je na novo vlečno vozilo za polpriklopnike pritrdila priklopno vozilo, ki je bilo naloženo s cigaretami brez davčne nalepke (313.500 škatlic cigaret v vrednosti 2,348 milijona bolgarskih levov (BGN), približno 1,2 milijona EUR).

Nato je oseba OP 23. avgusta 2011 odpeljala tovornjak v Varno v Bolgariji, kjer so bile cigarete raztovorjene v skladišču. Cigarete je 24. avgusta 2011 zasegla policija.

Za to kaznivo dejanje je bila oseba AP obsojena na „zaporno kazen“ enega leta in enajst mesecev, osebi BP in OP na „zaporno kazen“ enega leta, oseba GB pa na „zaporno kazen“ štirih let; za AP, BP in OP so bile kazni pogojno odložene.

3) V okviru sporazuma (z državnim tožilstvom), ki ga je odobrilo (sodišče) in se je nanašal na drugo kaznivo dejanje, je bilo vlečno vozilo za polpriklopnike znamke Scania [...] (ni prevedeno) zaplenjeno.

Predložitveno sodišče je po uradni dolžnosti presodilo, da mora odločiti o zaplembi priklopnega vozila [...] (ni prevedeno) in vlečnega vozila za polpriklopnike znamke MAN [...] (ni prevedeno) (v kazenskem postopku nista bila zasežena).

- 10 Naslednja dodatna dejstva se ne nanašajo neposredno na vprašanje za predhodno odločanje:

Priklopno vozilo [...] (ni prevedeno) je 10. avgusta 2011 kupila oseba OP, tako da je plačala nakupno ceno in nemudoma prevzela priklopno vozilo; vendar o tem uradno ni bila sklenjena nobena notarsko overjena prodajna pogodba. Zaradi tega lastništvo ni bilo formalno učinkovito preneseno¹.

Vlečno vozilo za polpriklopnike znamke MAN [...] (ni prevedeno) so 20. avgusta 2011 kupile osebe AP, BP in GB, pri čemer so nakupno ceno v celoti plačale (zgoraj navedeni) fizični osebi in pridobile lastniško posest² nad strojem. Po zasegu cigaret 24. avgusta 2011 je bilo lastništvo vlečnega vozila za polpriklopnike s pisno prodajno pogodbo, ki je bila sklenjena 29. avgusta 2011 in notarsko overjena, preneseno s fizične osebe na tretjo osebo, ki ni bila eden od obsojencev (ta tretja oseba navaja, da je zgolj dala svoj podpis in ni vedela ničesar o poslu; ni plačala nakupne cene in ni nikoli videla vlečnega vozila za polpriklopnike). Zato je tretja oseba formalno postala lastnica vlečnega vozila za polpriklopnike po storitvi kaznivega dejanja.

Te okoliščine so lahko pomembne le, če se ugotovi, da je načeloma mogoče vlečno vozilo za polpriklopnike in priklopno vozilo zapleniti kot predmet, ki je bil uporabljen za kaznivo dejanje. V tem primeru se bo nadalje preučilo, ali pripadata obsojencem (ki so zanj plačali nakupno ceno, ju nemudoma pridobili v lastniško posest in ju takoj uporabili za storitev kaznivega dejanja) ali tretjim osebam (v primeru priklopnega vozila na primer osebi, ki je prejela zahtevano nakupno ceno in priklopno vozilo predala osebi OP; v primeru vlečnega vozila za polpriklopnike osebi, ki je podpisala prodajno pogodbo kot kupec).

V okviru te nadaljnje preučitve bo predložitveno sodišče upoštevalo napotke Sodišča v zadevi C-505/20 (sodba z dne 12. maja 2022, RR in JG (zavarovanje premoženja tretjih oseb), ECLI:EU:C:2022:376) in mu po potrebi poslalo nov predlog.

Obrazložitev predloženega vprašanja za predhodno odločanje

- 11 O veljavni zakonodaji

Če so bila kazniva dejanja storjena leta 2011, se Direktiva 2014/42 ne uporablja. Zato so vprašanja za predhodno odločanje namenjena razlagi Okvirnega sklepa 2005/212. Kot izhaja iz prve uvodne izjave, je cilj (Okvirnega sklepa) boj proti

¹ Opomba prevajalca: V bolgarskem pravu se za pogodbe o prodaji vozil zahteva notarska oblika.

² Opomba prevajalca: V bolgarskem pravu se razlikuje med pojmom „държане“ (darzhane, dobesedno: imeti, tukaj vedno prevedeno kot „preprosto posedovanje“) – preprosto posedovanje brez volje lastništva/lastniške posesti in „владение“ (vladenie, dobesedno: posedovanje) – posedovanje z voljo lastništva/lastniške posesti. Ker je v izvornem besedilu na tej točki uporabljen drugi izraz, je razlikovanje v tem primeru pojasnjeno z izrazom „lastniška posest“.

čezmejnemu organiziranemu kriminalu, katerega glavni motiv je finančni dobiček. Zato bi se morala uporabljati tudi za pomožne dejavnosti organiziranega kriminala, kot je nezakonit uvoz cigaret brez davčne nalepke iz ene države članice v drugo državo članico, v kateri se te cigarete prevažajo in skladiščijo.

Poleg tega je Sodišče odločilo, da se ta okvirni sklep uporablja v vseh primerih, v katerih nacionalno pravo določa zaporno kazen, daljšo od enega leta (sodba z dne 14. januarja 2021, (Okrazhna prokuratura – Haskovo in Apelativna prokuratura – Plovdiv), C-393/19, ECLI:EU:C:2021:8, točke od 38 do 41). Ta pogoj je v postopku v glavni stvari (glej zgoraj točko 7) izpolnjen, saj so bile izrečene kazni deloma višje.

12 O vprašanju za predhodno odločanje

Iz dejstva, da se člen 1, tretja alineja, Okvirnega sklepa 2005/212 ne sklicuje na nacionalni pravni red, izhaja, da mora biti vsebina pojma „predmet, ki je bil uporabljen za kaznivo dejanje“ enaka, ne glede na nacionalne posebnosti.

12.1. O obsodbi zaradi sodelovanja v organizirani hudodelski združbi

Sodelovanje v organizirani hudodelski združbi spada na področje uporabe Okvirnega sklepa Sveta 2008/841 z dne 24. oktobra 2008 o boju proti organiziranemu kriminalu (UL L 300 z dne 11. novembra 2008, str. 42).

V obravnavanem primeru je bilo ugotovljeno, da so priklopno vozilo in vlečno vozilo za polpriklopnike kupili člani hudodelske združbe in ju takoj zatem uporabili za storitev kaznivih dejanj, katerih predmet so bile kriminalne dejavnosti te združbe. Postavlja se vprašanje, ali je mogoče domnevati, da sta nakup in uporaba teh predmetov pomenila obliko sodelovanja v tej hudodelski združbi v skladu s členom 2(a) Okvirnega sklepa 2008/841. V tem primeru sta ta predmeta (priklopno vozilo in vlečno vozilo za polpriklopnike) predmeta, ki sta bila uporabljena za kaznivo dejanje za sodelovanje v hudodelski združbi v smislu člena 3, tretja alineja, Okvirnega sklepa 2005/212.

12.2. O obsodbi zaradi preprostega posedovanja cigaret brez davčne nalepke

V postopku v glavni stvari je bilo ugotovljeno, da so bile cigarete brez davčne nalepke iz Grčije v Bolgarijo prepeljane v priklopnem vozilu na vlečnem vozilu za polpriklopnike. Pri tem je šlo za posamezne predmete, in sicer so bile cigarete naložene v priklopno vozilo, medtem ko je vlečno vozilo za polpriklopnike povzročalo premikanje priklopnega vozila. To pomeni, da se je vlečno vozilo za polpriklopnike uporabljalo samo za prevoz cigaret, medtem ko se je priklopno vozilo uporabljalo za prevoz in za shranjevanje med prevozom.

V teh dveh primerih se postavlja vprašanje, ali sta bila vlečno vozilo za polpriklopnike in priklopno vozilo v smislu člena 1, tretja alineja, Okvirnega sklepa 2005/212 uporabljena kot predmeta, ki sta bila uporabljena za kaznivo dejanje, ki v nacionalnem pravu ustreza dejanskemu stanju „preprostega

posedovanja blaga, za katerega se plača trošarina“. Zlasti, ali dejstvo, da nacionalno pravo ne inkriminira prevoza cigaret brez davčne nalepke, temveč le njihovo preprosto posedovanje, pomeni, da je treba v primeru shranjevanja cigaret brez davčne nalepke v istem tovornem vozilu, ki se uporablja tudi za prevoz, ugotoviti, da to tovorno vozilo – vlečno vozilo za polpriklopnike in priklopno vozilo – ni predmet, ki je bil uporabljen za kaznivo dejanje.

13 Presoja predložitvenega sodišča

Nakup priklopnega vozila in vlečnega vozila za polpriklopnike s strani članov hudodelske združbe z namenom, da bi ju uporabili za kriminalne dejavnosti te združbe, je vidik notranjih odnosov v skupini. Iz tega izhaja, da sta ta predmeta (priklopno vozilo in vlečno vozilo za polpriklopnike) predmeta, ki sta bila uporabljena za kaznivo dejanje sodelovanja v taki združbi.

Nacionalno pravo inkriminira preprosto posedovanje blaga, za katerega se plača trošarina brez davčne nalepke, ne pa tudi njegovega prevoza. Vendar to ne pomeni, da se med tem prevozom ne izvaja preprosto posedovanje blaga. Nasprotno, preprosto posedovanje tega blaga se izvaja prav z njegovim natovarjanjem v vozilo in prevozom z vozilom. Preprosto posedovanje je dejansko razpolaganje z blagom, prevoz slednjega pa je prav eden od oblik takega dejanskega razpolaganja. Vozilo (priklopno vozilo in vlečno vozilo za polpriklopnike) je torej pripomoček, s katerim se izvaja preprosto posedovanje blaga.

Zato sta oba predmeta (priklopno vozilo in vlečno vozilo za polpriklopnike) predmeta, ki sta bila uporabljena za storitev obeh kaznivih dejanj, ki sta bili ugotovljeni s pravnomočnimi sodnimi odločbami.

14 O pomembnosti odločbe Sodišča Evropske unije

Če bo Sodišče odločilo, da sta vlečno vozilo za polpriklopnike in/ali priklopno vozilo predmeta, ki sta bila uporabljena za kaznivi dejanji v smislu člena 1, tretja alineja, Okvirnega sklepa 2005/212, bo moralo predložitveno sodišče odločiti o njuni morebitni zaplembi v skladu s členom 53(1)(a) NK.

V tem primeru bo temeljito preučilo pravna razmerja med obsojenci in osebami, ki so nanje prenesle pravice (v primeru vlečnega vozila za polpriklopnike tudi v zvezi s poznejšim pridobiteljem), da bi ugotovilo, ali je ta predmeta treba zapleniti ob upoštevanju jamstev za spoštovanje temeljnih pravic v skladu s členom 5 Okvirnega sklepa 200(5)/212, vključno z lastninsko pravico, ali zagotavljanja učinkovitih pravnih sredstev za varstvo teh pravic iz člena 4 tega okvirnega sklepa.

[...] (ni prevedeno)